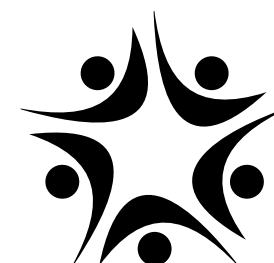

СПОРТ И БИЗНИС

Научни часопис

Број 3.

ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ
БЕОГРАД

Београд
фебруар, 2017.

[13] Мишигој-Дураковић, М., Бок, Д., Сорић, М., Диздар, Д., Дураковић, З., Јукић, И. (2012). The effect of cigarette smoking history on muscular and cardiorespiratory endurance. *J Addict Dis*, 31(4). Стр. 389-396.

[14] Shatniuk, L. N., Vorob'eva, V. M., Mikheeva, G. A., Vorob'eva, I. S., Murav'eva, N. N., Zorina, E. E., Nikitiuk, D. B. (2010). Characteristic of nutrition for young sportsmen. *Vopr Pitan*, 79(6). Стр. 69-75.

[15] Dunn, M., Thomas, J. O., Swift, W., Burns, L., Mattick, R. P. (2010). Drug testing in sport: The attitudes and experiences of elite athletes. *International Journal of Drug Policy* 21(4). Стр. 330-332.

Библиографија

▪ Garraway, W. M., Lee, A. J., Macleod, D. A., Telfer, J. W., Deary, I. J., Murray, G. D. (1999). Factors influencing tackle injuries in rugby union football. *Br J Sports Med*, 33(1). Стр. 37-41.

▪ Kondric, M., Sekulic, D., Petroczi, A., Ostojic, L., Rodek, J., Ostojic, Z. (2011). Is there a danger for myopia in anti-doping education? Comparative analysis of substance use and misuse in Olympic racket sports calls for a broader approach. *Subst Abuse Treat Prev Policy*, 6, 27.

▪ Lyne, M., Galloway, A. (2012). Implementation of effective alcohol control strategies is needed at large sports and entertainment events. *Aust N Z J Public Health*, 36(1). Стр. 55-60.

▪ Sattler, T., Секулић, Д., Хаџић, В., Уљевић, О., Дервишевић, Е. (2012). Vertical jumping tests in volleyball: reliability, validity, and playing-position specifics. *J Strength Cond Res*, 26(6). Стр. 1532-1538.

▪ Секулић, Д., Костић, Р., Родек, Ј., Дамјановић, В., Остојић, З. (2009). Religiousness as a protective factor for substance use in dance sport. *J Relig Health*, 48(3). Стр. 269-277.

▪ Секулић, Д., Перић, М., Родек, Ј. (2010). Substance use and misuse among professional ballet dancers. *Subst Use Misuse*, 45(9). Стр. 1420-1430.

ОДРЖИВОСТ ПАРТНЕРСТВА ТАКМИЧАРСКИХ ПАРОВА СПОРТСКОГ ПЛЕСА ОД УЗРАСНЕ КАТЕГОРИЈЕ МЛАЂИХ ОМЛАДИНАЦА ДО СЕНИОРА У ПЕРИОДУ ОД 2010. ДО 2015. ГОДИНЕ

SUSTAINABILITY OF PARTNERSHIP OF COMPETITIVE DANCE COUPLES FROM THE JUNIOR TO SENIOR IN THE PERIOD FROM 2010. UNTIL 2015. YEAR

СЛАЂАНА ИВАНИШЕВИЋ
Факултет за туризам и спорт, Нови Сад, ivanisevic.sladjana@yahoo.com

Сажетак: У раду је приказана анализа 22 плесна пара Плесног савеза Србије савезног ранга такмичења у периоду од 6 година (од 2010. до 2015. године). Узрасна категорија плесних парова у првој години која је узета за узорак су млађи омладинци (12, 13 година). Резултати истраживања указују да је број плесача и плесачица који су остали у такмичарском погону до 2015. године изузетно мали, а, такође, да ниједан плесни пар није остао током свих пет година да плеше заједно, што свакако утиче на квалитет и такмичарске резултате плесног пара. Приказан је број плесачица које су завршиле такмичарску каријеру када су престале да плешу са партнером због недостатка мушких плесача. Циљ рада је да се добијеним резултатима укаже на недовољну бригу у раду са плесним паровима као једне целине, узимајући у обзир да спортски плес није индивидуални спорт, као и на положај плесачица у спортском плесу у Републици Србији.

Кључне речи: Спортски плес, спорт, жене у плесу

Abstract: This research presents an analysis of 22 dance couples of Serbian Dance Association on national level of competitions for a period of 6 years (2010. until 2015.). The age group of dance couples in the first year of research which was taken for the sample are junior I (12, 13 years old). The research results indicate that the number of dancers who have stay in the competition by 2015. is extremely small, also any of dance couple didn't stay dancing together during 5 years, which certainly affects the quality and results on the competition. The number of female dancers who have finished their competition careers when they stopped to dance with a partner because of the small number of male dancers. The aim is to research results point to a substandard of care in working with dance couples as a team, given that the dance sport is not an individual sport, as well as the position of the female dancer on dance sport in the Republic of Serbia.

Keywords: Dance sport, Sport, Woman in dance sport

1. УВОД

Спортски плес као једну од основних разлика у односу на све остале спортове, ако изузмемо парове у уметничком клизању, има тренирање и такмичење у мушко-женском пару. Поред тога што бављење овим спортом, нарочито код деце, има својих предности, један од честих проблема који се јавља је дефицит дечака који се одлуче да тренирају плес, и много већи број девојчица. Када се спомене спортски плес, већина популације сматра да се ради о женском спорту, док заправо водећу улогу има мушкарац. Бодовни систем Светске плесне Федерације (WDSF), на основу које се врши рангирање плесних парова, постављен је тако да је носилац свих освојених бодова мушкарац. Плесни савез Србије, као члан WDSF-а има идентичан систем. Уколико пар престане да плеше заједно, сви освојени бодови на такмичењима припадају плесачу, док се плесачица, уколико почне да тренира са плесачем који има нижу категорију (која се стиче прикупљањем бодова), аутоматски враћа у нижи ранг такмичења, без обзира што је са претходним партнером плесала и освојила бодове за већу категорију. Судећи по наведеним параметрима, жене у спортском плесу су у подређеном положају. У раду је приказана

анализа партнерства плесних парова савезног ранга такмичења Плесног савеза Србије. Као узорак су узети сви регистровани парови 2010. године, узрасне категорије млађи омладинци. Добијени резултати помажу да се сагледа ситуација у такмичарском погону и уоче сегменти тренажне технологије које треба осавремениити и кориговати како би спортски плес као грана спорта напредовала и број младих који остају активни био већи.

2. МЕТОД РАДА

Истраживање је реализовано као трансверзална студија емпиријског карактера. Приликом поставке и дефинисања теоријског оквира рада примењен је библиографско-спекулативни метод. Приликом обраде резултата примењена је аналитична метода.

2.1. Узорак испитаника

Приликом одабира узорка анализе узети су сви регистровани такмичари, 32 плесна пара (32 дечака и 32 девојчице) Плесног савеза Србије савезног ранга такмичења. Узрасна категорија плесних парова у првој години која је узета за узорак су млађи омладинци (12, 13 година).

Датум пријема чланка: 10.10.2016.
Датум пријема коригованог чланка: 12.12.2016.
Датум прихватања чланка: 30.12.2016.

2.2. Ток и поступак истраживања

Анализирана је такмичарска активност у периоду од 2010. до 2015. године. Циљ рада је да се добијеним резултатима укаже на недовољну бригу у раду са плесним паровима као једне целине и укаже на положај жена у спортском плесу.

2.3. Статистичка обрада података

За сва израчунавања и графичке илустрације биће коришћен апликациони статистички програм Microsoft Office Exel 2007.

3. ХИПОТЕЗЕ

На основу предмета, циља и задатка истраживања, дефинисане су хипотезе:

H1- Током 6 година изузетно мали проценат плесних парова је остао да плеше заједно.

H2- Велики проценат девојчица приликом раздвајања плесног пара одустаје од бављења овим спортом.

4. СПОРТСКИ ПЛЕС

Спортски плес се, заједно са пливањем и гимнастиком, сврстава у базичне спортове. Ако се узме у обзир да се моторичке кретње изводе уз музику и да се у оквиру рангирања плесних парова узима у обзир и уметнички дојам (костим, глума, интеракција између плесача, карактер сваког плеса), може се рећи да је спортски плес спорт са уметничким обележјима. У спортском плесу се може говорити о пет такмичарских дисциплина, у које спадају:

- стандардни плесови (енглески валцер, танго, Бечки валцер, слоуфокс и квикстеп),
- латиноамерички плесови (ча-ча-ча, самба, румба, пасодобл и џајв),
- такмичење у свих 10 плесова: 5 ЛА+ 5 СТ,
- формације (тимови од 8 парова плешу кореографије које садрже музичко-кореографски микс 5 СТ или 5 ЛА плесова),
- шоуденс у пару (латин шоу и стандард шоу).

У целини гледано, спортски плес представља високо организовану интернационалну такмичарску структуру, која се спроводи на највишем такмичарском нивоу. Челна светска организација спортског плеса је WDSF (*World Dance Sport Federation*), која је придружени члан Олимпијског комитета и призната од спорт акорда. Системски се организују светска и европска првенства, као и такмичење турнирског типа, међународног и локалног карактера. Челна организација у нашој земљи је Плесни савез Србије (ПСС). Системски се организује Државно првенство, првенство АП Војводине и турнири разних нивоа и карактера.

4.1. Припрема спортских плесача

Различити аутори су из различитих углова осветљавали погледе на савремени тренинг за припрему плесача, узимајући у обзир да су спортски плесачи у исто време и уметници. Плес је сам по себи вишедимензионалан, па га је изузетно тешко дефинисати и посматрати само из једног угла,

пре свега јер је у питању повезивање естетике, уметности и спорта. Плес захтева креативност, тачност при извођењу одређених покрета и кретних структура, у повезивању тих структура у даље делове кореографије, прецизност на тему односа у простору и времену, у количини употребљене енергије, усклађеност односа међу партнерима. Плес захтева у великој мери поштовање плана тренинга и припрему при „вођењу“ сваког појединца, односно плесног пара. За плесаче је врло значајна физичка припремљеност, иако је сваки плес такође израз наших емоција, наше спиритуалности. Зато познавање свега тога и упоран рад плес чини бољим, даје му харизматичну ноту и уиграност пара, што оставља добар утисак код гледалаца и судија.

Психолошка припрема је у савременом спортском плесу од изузетног значаја, због мотивације за рад и такмичења, способност уиграности пара, који у великој мери утичу на добар резултат. Добро постављени циљеви утичу на преданост плесача свакодневном дисциплинованом раду, што је основни услов за постизање жељених успеха. Психичке способности, као што су самосвест, савлађивање негативне енергије, способност концентрације, визуализације, савлађивање односа у спорту, у великој мери доводе ка жељеним резултатима сваког пара. Основне техничке припреме плесача стандардних и латиноамеричких плесова односе се на осећај властитог тела у кретању, односа између простора, времена и употребљене количине енергије, који доноси динамику плесног кретања; помаже добијању осећаја свесног тока кретања, осећаја за равнотежу, властитог центра тела, као и заједничког центра плесног пара, посебну кретњу појединих делова тела. Основа спортског тренинга има за циљ непосредно извођење тог процеса од плана, преко реализације до оцењивања успешности посла. Упознавањем са законитостима техничког процеса тренинга и енергетским процесима у току вежби, сазнајемо какви ће бити односи између оптерећења и одмора, значај умора, какве типове тренинга познајемо, шта су то вежбовне количине, шта значи интензивност и учесталост тренинга, а све су то питања која бисмо морали приликом планирања и реализације тренинга испоштовати.

4.2. Утицај партнерства на такмичарски резултат и напредак у тренажном процесу

Узимајући у обзир специфичност спортског плеса, да се такмичарска активност, као и тренажни процес, одвија у мушко-женском пару, јасно је да је одрживост плесног пара као целине од изузетног значаја за напредак и такмичарски резултат. Уигравање кореографских целина траје годинама, нарочито код стандардних плесова код којих је физички контакт плесача много већи и приснији неко код латино-америчких плесова. Плесни пар на подијуму мора да се креће и визуелно чини једну компактну и складну целину, а како би се то постигло потребне су године тренажног рада. Код деце је много теже постићи складан однос пара, јер у том узрасном периоду још увек нису технички довољно потковани и нису формиран плесачи. Приликом формирања плесног пара у такмичарском погону, потребно је сагледати

компатибилност плесача по више основа. Поред техничког нивоа, физичке припремљености, веома је важно формирати пар који је складан и по профилима личности, тако да би значајну улогу приликом формирања пара требало да има и психолог. Један од проблема који се јавља, а тешко га је предвидети, је разлика у сазревању дечака и девојчица, као и њихов несразмеран раст. Уколико један плесач нагло израсте, долази до промене заједничког центра плесног пара, што аутоматски мења комплетну кретњу приликом извођења фигура. Такође приликом велике висинске разлике долази до лошег плесног држања код пара, што је опет много израженије код стандардних плесова. Када се сагледају сви наведени параметри, изводи се закључак да је добар одабир партнера од изузетног значаја за напредак, а самим тим и такмичарске резултате плесног пара.

5. РЕЗУЛТАТИ

Анализом прикупљених података, од 32 плесна пара који су 2010. били регистровани у категорији млађих омладинаца (12,13 година) у 2015. години:

- Само два пара су остала да плешу заједно током свих 6 година, свега 6.25%.
- До краја 2015. године ниједан плесни пар није остао да плеше заједно.
- 6 плесачица је остало у такмичарском погону Плесног савеза Србије, односно нешто више од 18%.
- Од 32 регистроване плесачице, чак 26, 2015. године више нису биле активни такмичари спортског плеса и више се не баве овим спортом. У процентима то износи више од 80%.

Две плесачице су током 2011. и 2012. направиле паузу у такмичарском погону, из разлога што су остале без плесног партнера. Након тога су наставиле такмичарску каријеру са новим партнером.

Табела 1: Приказ броја и процента плесачица током 6 година са променом и без промене партнера

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Бр. плесачица	32	26	18	11	6	6
Без промене	32	25	13	6	3	2
Промене	32	1	5	5	3	4
% укупан	100%	81.25%	56.25%	34.38%	18.75%	18.75%
% без промене	100%	78.13%	40.63%	18.75%	9.38%	6.25%

Извор: Резултати истраживања аутора

Табела 2: Број и проценат плесачица које су завршиле такмичарску каријеру

2011. г.	2012. г.	2013. г.	2014. г.	2015. г.
6	14	22	26	26
18,75%	43.75%	68.75%	81.25%	81.25%

Извор: Резултати истраживања аутора

6. ЗАКЉУЧАК

Добијени резултати указују на изузетно мали број плесачица такмичарског погона Плесног савеза Србије које су остале активни спортисти у периоду од 2010. до 2015. године. Висок проценат је одустао због раздвајања плесних парова, приликом чега у већини случајева плесачица остаје без партнера. Разлог томе је свакако знатно мањи број дечака који се баве овим спортом. Само два плесна пара су током свих 6 година остала да плешу заједно, док до краја 2015. године више ниједан од 32 пара није плесао заједно. Резултати нам јасно говоре да је потребно обратити пажњу приликом формирања плесног пара на све потребне параметре како би:

- спортски плес као грана спорта напредовао,
- што већи број плесних парова остао да плеше заједно током целе такмичарке каријере,
- се повећао целокупан број деце која остају активни такмичари,
- смањио број девојчица које због раздвајања плесног пара завршавају такмичарску каријеру.

Свака промена партнера захтева постављање 10 нових кореографија, што свакако успорава и ремети план и програм тренажног процеса. Такође се са свим „партнерским вештинама“ креће од самог почетка. Узимајући у обзир да плесач носи све бодове и квалитетни разред, жене су свакако у подређеном положају у односу на њих, иако се на плес гледа више као на женски спорт. Спортски плес као једну од специфичности свакако има такмичење и тренажни процес у мушко-женском пару, тако да се не може сврстати у индивидуалне спортове. Уколико би се формирању плесног пара дало на значају као једној од најважнијих карика за дугорочност и такмичарски резултат, број парова који остану да плешу заједно би се свакако повећао, као и број девојчица које одустају од ове гране спорта, зато што остану без плесног партнера. Тренажна технологија, како у спортском плесу, тако и у осталим спортовима, је област која константно напредује, и мења се великом брзином кроз нова научна достигнућа, што свакако у великој мери доприноси бољим такмичарским резултатима и напретку спортског плеса.

Библиографија

- Костић, Р. (2001). *Плес теорија и пракса*. Ниш: ФФК.
- Плесни савез Србије. (2015). *Такмичарски правилник*.
- Плесни савез Србије, архива резултата домаћих такмичења

Датум пријема чланка: 20.04.2016.

Датум прихватања чланка: 23.11.2016.